

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.	Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díja: a háromhavasos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszöri- nél 3 kr. Kincstartárúkat minden egyes beiktatásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.	Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstartárúkkal együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvételek a kiadóhivatalban. Kérjük az iktatmányokkal együtt legfőbb- szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.	Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdaja Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Belvizeink levezetéséhez.

A belvizek rendezése végett megyénk összes érdekeltje által folyó évi aug. hó 11-én N.-Beeskereken tartott értekezletből kiküldött végrehajtó-bizottság a nmélt. közmunka- és közlekedésügyi ministeriumhoz feliratot intézett azon kérelemmel, hogy a felső torontáli ármentesítő társulat által már korábban felterjesztett csatornázási tervek mielőbb felülvizsgáltsanak, hogy ennek megtörténtével a megyénk gazdasági viszonyaira a létkérdés fontosságával bíró csatornázási műveletek legalább részben megkezdethessenek. A közmunka- és közlekedésügyi minister úr a napokban értesítéssel megválaszolta, hogy a végrehajtó-bizottság elnökét, hogy ezen tervek ott műszakilag már elbíráltak és megfelelő kiegészítés és azzal kapcsolatban több rendbeli felvétel és javaslatlétel végett a szegedi kir. fölyammérnöki hivatalnak kiadott.

A végrehajtó-bizottság azon kérelmére válaszólag, hogy az inséges népek való munka- és kenyéradás tekintetéből a tervek végrehajtása azonnal megkezdethessék és a főcsatorna kiépítését a kormány vállalja át, kijelenti a közmunka- és közlekedésügyi minister úr, hogy a belvizrendezésének tényleges munkabavétele mindaddig meg nem kezdhető, míg az alkalmazandó rendszer egész határozottsággal megállapítja s a tervek kidolgozva nem lesznek. Minthogy pedig épen a felső torontáli ármentesítő társulat a végrehajtó bizottsággal ellentétben azt kívánja, hogy a Katona-féle tartányrendszer ellenében egy közös, a Tiszával párhuzamos csatorna eszméje tanulmányoztassék, ez pedig újabb tervek kidolgozását és helyifelveleket igényel s ezen kívül a hatósági tárgyalások sem mellőzhetők, ezen körülményeknél fogva lehetetlen, hogy a felső torontáli társulat területén még az idén vagy a tél folyamán az építés megkezdhető s az inséges népek munkaadható legyen. Lehetséges volna azonban a munka megkezdése az Ó-Bega körüli ártéri öblözetben a Péch-féle fővónasáiban már helyben hagyott tervezet szerint, melyet az érdekelt 1876-ban el is fogadtak, kivitelezés azonban mindez ideig elmaradt.

A közmunka- és közlekedésügyi minister úr ezen utóbbi kijelentésére

tekintettel az Ó-Bega körüli érdekeltég megyénk alispánja által felhivatott, hogy mielőbb rendes társulattá alakuljon, mert ennek megtörténtével a vidék csatornázási munkálatainak megindítását mi sem gátolná.

Hisszük, hogy az illetők saját jól felfogott érdekükben a társulat megalakulását siettetni fogják.

Azon általános érdeklődésre tekintettel, melylyel megyénk lakossága a csatornázás kérdése iránt természet-szerűleg viseltetik, nem tartjuk érdektelennek azon rendelet közlését, melylyel a felső torontáli ármentesítő társulat által felterjesztett csatornázási tervek a közmunka- és közlekedésügyi minister úr által a szegedi kir. fölyammérnökséghez leküldettek s a mely ekként szól:

Torontálmegye közönsége felterjeszté e helyre a felsőtorontáli ármentesítő társulatnak az ottani belviz rendezésére vonatkozó tervezetét, mely tervezet szerint a lecsapolandó egész területet a domborzati s lejtviszonyok, valamint a régi víz folyásokhoz alkalmazkodva négy önálló csatornázási völgyre, mely rendszerre van felosztva, melyek egymás mellett párhuzamosan északkelet felől délnyugat felé vonulnak, s melyek mindegyike egy főcsatornába gyűjti össze saját belvizet s vezeti le a Tiszába, hol a főcsatornának torka szilárd zsilippel elzárható.

Ezen tervezet itt helyült műszakilag elbíráltván, első sorban azon észrevétel merült fel, hogy ezen tartányrendszer elfogadása esetén mulhatatlan szükséges, hogy a tartányzárások, azoknak műtárgyai, s a II-od rendű gyűjtőcsatornák a főcsatornával egyidejűleg létesíthetők s nem helyes elhárítani a tervezésnek azon felfogása, mintha ezen tartányberendezések a magán és közös érdekű munkálatok közt, netán még megállapítandó bizonyos osztályozásig elhalaszthatók lennének; hanem szükséges, hogy jelen tervezet az egész tartányberendezést és a II-od rendű gyűjtőcsatornákat, valamint minden egyes tartányban az elzárás idején a meggyűlemelő víz által elborított maximális területeket feltüntető részlettervvel és költségvetéssel, valamint a víz-emelő-gépek költségvetésével is megkiegészíthessék, annyal inkább, mert tervező maga is oly jelentékeny értékeknek tartja az említett mellékleteket, hogy általuk a tervben holdanként 8 frt 69 krra számított költség hozzávetőleg mintegy 13 frtra fogna felszaporodni. — Szükséges a tervnek oly módon való kiegészítése azon okból is, hogy a társulat a vállalatnak egész kiterjedésétől kellőleg tájékozva lehessen.

Ami a csatornák emésztési szelvényeit illeti, azok a tervezett méretekkel helyben nem hagyhatók: mivel kiszámításuknál a Tadini-

Bnechia-féle képlet használatot, amely pedig az itt fennforgó viszonyok közt megnyugvással nem alkalmazható, mert 50—80%-al nagyobb víz emésztési képességet hoz ki, mint az ily viszonyok közt újabb időben célszerűnek elismert Darcy-Bazin féle képlet. — Ezen okból szükséges, hogy a Darcy-Bazin-féle vagy Ganguillet-Kutter-féle képlet szerint számítva, megfelelő nagyobb szelvények tervezessenek s azok szerint új költségvetések is készíthetők.

A töltés szelvényeire nézve nem elegendő a mindkét oldalon 1.1/2 hajlással tervezett rézsű, hanem az mindkét oldalon a víz felől 1.2 arányra volna kibővítendő.

A csatornák építendő műtárgyairól, zsilipekről, hidakról, zárlatokról csak néhány általános minta tervek vannak bemutatva, melyeknek helyi alkalmazása még nagyon különböző módosításokkal járhat; — ezek tehát még most részletesen el sem bíráltak, megjegyzem azonban, hogy célszerűbb a lerakó gerendák helyett oly zsilipszerkezetet alkalmazni, a melyek táblákra vannak berendezve, mert ezek biztosabban, gyorsabban és minden vizállásnál kezelhetők, magában értetvén, hol a zsilip már kiépítve s rakó gerendákra berendezve van, azt megváltoztatni nem okvetlenül szükséges.

A Torontáli megyei belvizek rendezésének kérdésénél felmerül azon kérdés, vajon nem lehetne-e ezen belvizeket a tartányos rendszer mellőzésével egy közös csatornába a Dunába, vagy szintén egy közös csatornába a Tiszába, de annak valamely alantabb fekvő pontjára vezetni.

Bár nem forog fenn kétség, hogy ezen vizeknek a Dunába vezetése is lehetséges, s hogy az célszerű elrendezés mellett sok előnyt nyújthatna, de nem hagyható megjelzés nélkül, hogy le egészen a Dunáig egy ily közös csatorna kiegészítése oly sok nehézséggel és költséggel járna, mely nem állna arányban az elérendő céllal, s annál kevésbé lenne ajánlható az összes torontáli belvizek levezetésére, mert a felső-torontáli társulat kedvezőbb eséllyel vezetheti a maga belvizet a feljebb eső ponthoz a Tiszába, s így nincsen értéke abban, hogy a csatornának Pancsováig további 70—80 kilométerre való meghosszabbításához hozzájáruljon; az alsó-torontáli különösen a Bega menti érdekeltég pedig ugyis megnyugodott már abban, hogy a Dunába való levezetés, mint kevésbé előnyös mód helyett, a gépekkel magába a Bega-ba való víz-átemelést hajtsa végre.

Oly csatorna létesítése azonban, mely a felső-torontáli magasabb területekről a vizeket magába a Tiszába, annak legmagasabb állása mellett is levezesse, nemcsak lehetségesnek, hanem műszaki szempontból indokoltnak és célszerűnek látszik.

Minthogy a tartányos vagy nyitott csatornával kombinált rendszer közti választást leginkább csak a költség kérdése döntheti el, az az hogy melyik fog tekintettel a géppel való

szivattyuzás költségeire is kevesebbe kerülni, azért szükséges, hogy mind a két alternatíváról kimerítő tervezet s költségvetés készíthessék.

Ez oknál fogva a felső-torontáli ármentesítő társulat részéről készített összes műszaki munkálatokat, valamint azok ellen az egyes érdekelt birtokosok részéről benyújtott felszólalásokat visszavárólaj oly felhívással küldöm le a hivatalnak, miszerint újabb beható helyi tanulmányozás után:

1) egészítse ki a Katona-féle tervezetet a Galaczka rendszer kivételével a tartány berendezésre, s a tartányok vízduzzasztásai-ban érdekelt területekre nézve úgy, amint az fentebb jeleztetett, azután

2) tegyen javaslatot az Aranka és Galaczka, valamint a közbeeső kisebb vízszelvények számára, melyeknél azonban ez esetben a tartányrendszer mellőzendő egy közös csatornába, akár a térképen vastag szaggatott vonalakkal jelzett, akár más célszerűbb vonalozás szerinti telepítése s a Tiszába Tarrasznál vagy más ponton való bevezetése iránt oly módon, hogy ezen közös csatorna és a Tisza közé eső területeken a Katona-féle főcsatornák is meghagyassanak, — s így a nyitott csatornákkal való levezetés a Tisza alacsony vizállásánál a Katona-féle külön csatornában magasabb állásnál pedig azon területekről, amelyekről lehetséges, a közös csatornában történhessék, s dolgozza ki ezen tervezet is, melybe a szükséges zsilipek és egyéb műtárgyak is felveendő.

3) A Bega ármentet részletesen tanulmányozza s Franyova község megnyugtatására csatornájának VII—VIII. vonalrész helyett, amennyiben lehetséges magára a Bega medrére és tisztal zsilipjének Franyova helység közvellen közelébe való áthelyezése iránt tegyen javaslatot.

4) Tanulmányozza továbbá azt is, és készítsen egy külön javaslatot az iránt is, hogy a török-becei és nagy-beckerei társulatok belvizei miként lennének csatornázás és esetleg gépekkel való kiemelés által el-távolítandók, s mily költséget fogna ez is igényelni?

Minden feltételeket és javaslatokat igyekezzék lehetőleg mielőbb elkészíteni, s az 1., 2. és 3. pont alattiakat a 4. pont alattitól elkülönítve, s ez utóbbi elkészülte előtt elbíráltatást végtet hozzám felterjeszteni.

Amennyiben a felvételekre elérendő személyzettel nem rendelkeznek, tegyen haladéktalanul jelentést arról, mennyi napdíjas mérnökre és mennyi időre lesz szüksége; nem különben jelentse fel a mutakozó pénzsükségletet is.

N.-Beeskerek, decz. 8-án.

A metropolitaválasztás tegnap ment végbe Kurlócán. A választás gyűlésen 65 képviselő gyűlt egybe. A megejtett választás eredménye a következő: Sztójkovic budai püspök kapott ötvenhárom szavazatot, Angelics bácsi püspök tizenkettőt,

TÁRCZA.

Könyvbírálat.

(Történik egy szerkesztőségben.)
Személyek: Olvasó, szerkesztő, rovatvezető.

Olvasó:

Ismét egy könyvhöz van szerencsénk,
Mely figyelemre érdemes;
Belőle megtanulja elménk,
Mi szép, igaz, dicső, nemes.
Nekünk, kik a lét műhelyében
A köznapiért fáradsunk,
Az ilyen művek élvezetében
Derül igaz vasárnapunk.
A művet jó barátom adta,
S a jó barát csak jót adott;
Csodálom, hogy az úrnak lapja
Felőle hirt még nem hozott.

Szerkesztő.

Valóban én szintén csodálom,
Mert a mi szép és a mi jó,
S az olvasóra hasznát látom,
Lapomba írva látható.
Én nem járok egyéb szerkesztők
Hadától tiprott utakon;
Mik szépre, nagyra fölgerjesztők,
Hírül legelsőbb én adom.
De sok, a mit a nagy közönség
Argus-szemével észrevesz,
Bar szent előttem a népfőlség,
Lapomra méltó mégse lesz.
Mert mi vagyunk a népvézerek,
Uj korban új apostolok;
Azért tanácsot nem is kérek,
Tanácsot inkább én adok.

Egyébiránt majd felel erre,
Mily a propos! hogy épen jó,
Ki illetékes a kérdésre,
A tudós rovatvezető.

Rovatvezető.

Tehát a legújabb munkáru,
Mely a minap beküldetett,
S melyet a szerző drágán árul,
Méltóztatik itéletet?
Homályos eszmék, langy érzelmek,
Dagalyos versben mondva el;
Avult szavak, hajhászott képek,
Mit a bíráló benne lel.
A túlszabályos forma ódon,
A rim? . . . no az már egyszerű;
S a szerkezet? . . . akármilyen módon
Akarja bár, nem sikerül!
Eszmeivel nincsen tisztában,
Nem látja, hogy mi lesz a vég;
Laposan végzi általában,
Middőn már több vers nem telék.
Egészen más ma a költészet,
Egészen más mint ezeltől!
S szerzőnk, úgy látszik, abba tóved,
Hogy eltévesztli az időt.
Született volna hajdanában,
Ma nagy költőnek tartanók;
De mainapság, mind hibája!
Sok már a versirő diák!
Én magam is már irtam össze
Egy-két kötetke versikét,
De a kritika nem dicséerte
Még annak sem mindgyikét!

Olvasó.

Sőt volt egy olyan aljas gúnylap,
Mely irigyeve érdemét,
A költői rugalmak czimén
Megburcolá becses nevét.

Rovatvezető.

Igaza van! az aljasság volt;
De mások tudják érdemem,
S a magam érdemét ismerném,
A másokét elismerem.
De mindazáltal ezen könyvben
Nem látok semmi különöst,
Ilyet megírni igen könnyen
A téli est unalmi közt.
S tudjuk, hogy a mi unalomból
S nem lángihletből születék,
Mely azt megértse és élvezze,
Ma nincsen olyan nemzedék.
Szóval, szerzőnknek azt tanácslom:
Keressen bármely más helyen,
De a Parnaszus istenormán
Babér számára nem terem!
És drága már a nyomdafősték,
Minek drágítani még tovább?
Ha pártol a tisztelt közönség,
Pártoljon minket legabálbb!

Olvasó.

De jó uram! én élvezettel
Olvastam ezt a könyvet át;
S a hol szívem csak örömtől lel,
Minek keresek ott hibát?
Tudom, hogy ajkán más költőnek
Másképen hangzott volna sok;
Mert hangra, színre, a mint jönnek,
Különbözők a lantosok.
És van sok olyan szép eszméje,
Mit másnál még nem olvasék,
S a bűt s gyönyört, mely szerzőnk érte,
Vele érzem jól esék.
És ritmuszának folyamata
Mi könnyen ömlő, szökkenő,
Mely a sorok hullámit ontja,
Látszik, hogy teljes az erő!

S ha a kicsengő végső akord
Szívünkbe még soká rezeg;
S betelve véle lelünk: akkor
Hiányos-e a szerkezet?!

Rovatvezető.

Megengedem; de véleménye
Rám nézve csak nem mérvadó?!
Nem hogy vezessék, de vezessen,
A kritika arra való.
A dolog titkát fölmutatni
A nagy közönség rá nem ér;
Hol fejtorés nélkül mulatni
Seregestől csak arra tér.
S a költészetnek lényege is
Olyan mélységes valami,
Miről a legtöbb olvasónak
Bölcsőben még fogalmi.
Azonban, hogyha itéletünk
Valókének nem tetszenék,
Arról mi épen nem tehetünk,
S mi szóltunk, s ez nekünk — elég!
Ha jobbnak látják nem követni
Az értők szakbírálatát:
Tessék a könyvesboltba menni,
Vegyék, van ott könyv, rajta hát!

Olvasó.

Már én uram! nagy tisztelettel
Hallám mindig a kritikát;
És hittem is mindig szavának,
Holott beláttam igazát.
De hol eszemmel szembeszállva
Mást mond, mint én tapasztalok:
Vegye akárki bár magára,
Én nézetemnél maradok!

Erődi Dántel.

Zsivkovics károlyvárosi püspök egy szavazatot. Később ez utóbbi szavazó is Sztójkovicshoz pártolt át. A királybiztos nagy ünnepelességgel fogadták a kongresszuson s Maximovics alelnök adta át neki a választásról felvett jegyzőkönyvet, folkérve őt a kongresszus nevében, hogy: „Sztójkovicsot a méltók legméltóbbikát, ki már 50 év óta híven szolgálja ő felségét a királyt, a hazát és a szerb egyházat, ajánlja ő felségének a metropolitásra megerősítése végett.“ A királyi biztos átvette a választásról szóló jegyzőkönyvet s az ülést elnapolta addig, míg ő felségének elhatározása leérkezik.

A P. N. külön tudósítója, közölvén a választás eredményét, azt mondja, hogy Mitlicsek óriási pressziót fejtettek ki s hogy Zsivkovics báró nem szavazott.

Sztójkovics budai püspök tudvalevőleg 1874-ben már egyszer visszatartott; a mostani ismételt daczos kijelölésre tehát, a tudósító véleménye szerint, nem lehet más válasza, mint a Sztójkovics után legtöbb szavazatot nyert Angelics megerősítése.

A kongresszus Cseh kir. biztosnak tapintatos modorúvá köszönetet szavazott. A megválasztott patriarcha rövid életrajzát az „Egyetértés“ után a következőkben adhatjuk:

Sztójkovics Arzén szül. 1804-ben Mokrinban Torontál megyében. Atyját 1815-ben szent-iváni lelkészévé választották, s ekkor Arzén a mokriai elemi iskolába lépett; a gymnasium őt osztályát Szegeden végezte el kitűnő sikerrel. A preparandia 2 osztályát Nagy-Zomborban végezte 1821 és 1822-ben; 1823-ban Temesvárra ment gymnasiumi tanulmányait befejezve, 1824. és 1825-ik évben a verseczi papnevelő intézetbe lépett, majd a következő két év alatt a philosophiát hallgatta Szegeden, míg a két évi jogi tanulmányt 1828. és 1829-ben Budapesten végezte kitűnő sikerrel. Jeles tehetsége által feltűnt Náko Arzén rakoviczi archimandritának, a ki felszólította, hogy nem lenne-e hajlandó a szerb egyházi szerzetbe lépni? Sztójkovics Arzén ennek folytán Stratimirovics akkori metropolita fölvette a szerzetes rendbe, és 1830. márcz. 22-én szerzetessé avatták. 1833-ban archidiakon s 1835-ben protosingel lett. 1839-ben rakoviczi archimandritának nevezték ki, s mint ilyen a rakoviczi kolostor igazgatója volt egész 1843-ig. Ez év május 27-én áthelyezték Görgetegbe, hol szintén mint kolostori igazgató működött. 1844-ben a bácskai diecezisnek adminisztrátora lett, s ez állásban megmaradt egész 1852-ig. Sztójkovics Arzén 1858-ik évben kapta meg a Ferencz-József-rendet, és Masirevics patriarcha halála után ideiglenes szerb egyházi adminisztrátor és ugyanakkor cs. kir. belső titkos tanácsosá nevezték ki. 1872-ben visszatért diecezisába, s ekkor a Ferencz-József-rend nagy keresztjével tüntették ki. Az 1874-ik évben összeült kongresszus július 28-án egyhangulag patriarchává választotta, azonban a választás felső jóváhagyással meg nem erősítettén, újabb választást rendeltek el. Sztójkovics ekkor is tagja volt a kongresszusnak, mely ez alkalommal 1875-ben Ivácskovics Prokopot választotta patriarchának; az Ivácskovics halála folytán megüresedett patriarchai állásra a mostani kongresszus ismét Sztójkovicsot választotta. Nagyon valószínű, hogy e választás megerősítést nyer. Sztójkovics papi pályájának 50 éves jubileumát 1880. év márcz. 22-én ünnepelte meg.

A vörös kereszt egyesület.

A vörös kereszt néven ismert országos önszervező egyesületnek tevékenységi körét, irányát s magasztos célját szabatosan körvonalazza és behatóan ismerteti Károlyi Gyula gr. alelnök beszéde, a melyet az okból fölkérés folytán készséggel közlünk.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Korunk egyik jellemző vonása, hogy a szenvedő emberiség nyomorát töle telhetőleg enyhíteni igyekezik.

Ez képezi a törvényhozások egyik leg-nemesebb feladatát, ez foglalkoztatja az autonóm megyék és községek intéző testületeit, és hogy a civilizáció e legszebb vonását mindenütt érvényesítse, a hol a törvényhozás, a megyék és községek e nemű intézkedéseiben hűzogat talált, gondoskodik arról is, hogy ez a hűzogat társadalmi szövetkezetek útján betöltesse.

Ily hűzogat mutatkozott a háboruban megsebesült harcászok ápolása körül; nem azért, mintha az államhatalmak ezt a nagy kötelességet teljesíteni elmulasztották volna, hanem mivel a tudomány haladásával fokozatosan fejlődő hadi szerek nagyobb rombolása folytán egyrészt, másrészt pedig azon körülménnyel fogva, hogy az általános védkötelezettség behozása és a közlekedési eszközök tökéletesítése folytán nagyobb haditömegek állanak egymással harcban, — oly nagyszámú sebesülések fordulnak elő, a melyeket kellő ápolásba venni a hadseregek keretében álló katonai egészségügyi osztályok teljesen elégtelenek.

Ez a baj két módon volt enyhíthető: vagy az által, hogy a fokozottabb gondozás is az államhatalomra bízassék, vagy hogy a gondozásban az államhatalommal maga az egész társadalom osztozkodjék.

Az első mód sehol sem talált visszhangra; nemcsak azért, mert ez esetben az államkötelességeket kellett volna tetemesen szaporítani, de főleg azért sem, mert az államhatalomnak háboru esetén a betegápolás körül nyújtott segédalma a humanizmus követelményei szerint kielégítőnek nem találtott.

E vélemény megalkotásához sokat szolgáltatott az a körülmény, hogy időközben az általános védkötelezettség elve mindenütt éleibe lépett, mi által a hadseregek sokkal szorosabb kötelekbe léptek a polgári elemhez, mint voltak azelőtt.

Rége óta ugyanis a hadsereget megszókták ugy tekinteni, mint egy a polgári elemtől teljesen elkülönített osztályt, a mely minden viszonylatában, békében ugy mint háboruban, kizárólag az államhatalomra gravitált. Ez a fölfogás, hogy ne mondjam, bizonyos mérvű közöny, csakis akkor kezdett a közlekedési érdeklődésnek tért engedni, midőn az általános védkötelezettség a hadsereg keretébe vonta minden egyes család azon férfi tagjait, kik a hadkötelezettségi évekre estek.

Ez időponttól kezdve a családok összessége, vagyis az egész társadalom azon gyűnégd gondossággal, mely a családi élet egyik jellemző vonása, kezdte a hadsereg körébe távozott gyermekeinek, tehát a katonáknak sorsát vizsgálni alá venni és azt találni, hogy háboru esetén megsebesülő fiaik elégséges ápolásban nem részesülnek és nem különösen olyanban, minőt a szerető család szokott ápolást igénylő tagjainak nyújtani.

Ezen meggyőződés általánossá válta adta létokát a Vörös-kereszt segélyegyleteknél, melyek, a genfi nemzetközi egyezmény alapján fektetve, működésükben czélul tűzték ki: a háboruban megsebesült vagy meghetedgett harcászok ápolását társadalmi uton létesíteni és

ezzel az államnak idevágó kötelességszerű gondozását kiegészíteni.

Hogy ezek a szövetkezetek a gyakorlati életben mily óriási szolgálatokat tettek, annak igazolására elégséges a legutóbbi Francia-német hadjáratra visszamelekezni és az erről kiadott hivatalos jelentésekbe egy futó tekintetet vetni, melyek szerint számos ezerre megy azon sebesültek száma, a kik életben maradásukat kizárólag e segélyegyleteket áldásos működésének köszönik.

Hazánkban eddig hasonló czélú egyesület országosan szervezve nem volt. Az egyesült magyar országos segélyző öngyógyító egyesület mely néhány lelkes urhölgy kezdeményezésének köszönte keletkezését és páratlan buzgalmanak szép elterjedését, országosan szervezettnek nem volt tekinthető; mert keletkezésétől fogva egyes öngyógyító emberbarátok támogatásában rész-szülvén csupán, néhány kivétel eltudásával nélkülözni volt kénytelen leghatásosabb támaszát: a közhatalóságokat, a mi nélkül ugy tovább terjedésében, valamint alapszervezetében hiányt szenvedett.

E hiányt kívánta pótolni fölséges urunk, midőn mult évi deczember 5-én kelt legmagasb kéziratában a Vörös-kereszt segélyegyletnek a magyar szent korona összes országában való országos szervezését kezdeményezte s ennek foganatosításával igénytelen személyemet megbízni mellőztottam.

Számos kitűnőség közreműködésével sikerült azóta az egyesület idezárt alapszabályait és ezek alapján a Budapesten f. d. május 17-én tartott közgyűlésen magát az ő fölsége koronás királyunk és fölséges királyasszonyunk védnöksége alatt álló egyesületet is mint anyagegyesület 149 alapító, 456 rendes 10 forintos, 1604 évi egy frtos és 228 rendkívüli, vagyis összesen 2778 taggal és eddig 74,557 frt alapítvánnyal megalkotni és ezzel, illetve a volt magyar országos segélyző öngyógyító egyesülettel egyesülve folytán ennek tagjait és vagyonát is hozzászámítva: 1161 alapító, 1589 rendes 10 forintos, 24,518 évi egy és több frtos és 4646 rendkívüli, vagyis összesen 31,914 taggal és 153,675 frt 27 kr. a központonban kezelt alapítvánnyal az egyesület alapját megvetni. (Vége következik.)

A „Révai-kör“ fölolvásó esté-lyei.

A „Révai-kör“ harmadik fölolvásása „Múltságok a középkorban“ érdekesség és háladatosság dolgában méltó helyet foglal el a kör két első fölolvásása mellett. Herr tanár szerencsésen találta el azon hangot, mely a középkornak csak ritka esetekben „ártatlan“ örömeit és mulatságait egyedül képes némileg vonzóvá tenni. Evvel mi a szóban levő korszaknak sok tekintetben nagymérvű fontosságából, sőt az ujkori történelemre való befolyásából korántsem akarunk bármit is elvonni, mert teljesen egyetértünk Lorenz Rudolf történetbuvárral, ki pályadíjjal koszoruzott művében (Geschichte der Völker der neuen Zeit und ihrer Cultur) alapos nyomonjárások eredménye képen joggal állítja: „Nem szabad azt feleismernünk, hogy a harmadik időszak műveltsége, melyhez mi tartozunk, összehasonlíthatlanul inkább a másodikban, mint ez az elsőben gyökerezik, mivel, míg a középkor egy eltűnt világ romjai felett emelkedik fel és csupán csirít az ókor vértáptala földjében fejlesztli: addig az újkor mind azon műveltségi anyag folytatása és gyarapodásaképen tűnik fel, mit a középkor érlelt.“ Azonban kétségbevonhatlan tény az is, hogy a közép-

kor mulatságain nem egyszer csak „sírva nevetünk“. Mert középkori elődeink nem csupán a pantomimok, mimok, historionok, komédiások és csörgő siphás bohócoknak elég gyakran nyers tréfáin, valamint hogy nem csak az Eulenspiegelek komicus ölleitein, a mysteriumok bibliai színezetű jelenetein, a farsang és hushagyó kedv álarcos vitézein, az angolok „Every man“-jein és a francziák „gondnélküli gyermekein“, a különféle „Sänger“-ek és bárdok rögtönzött verselesein és dalsain nevettek nagyot, és nem csak sakk-, kártya-, koczká-, zene- és táncmulatságaiban találtak az Ottók, Endrek, Bélák stb. kortársai és társnői kedvteléseket, hanem a portugaliai eredetű auto-da-fé (actus fidei) is nézték elegend, meg pedig felsőbb körökből is, játéknak és mulatságnak. Így olvassuk Schiller „Don Carlos“-ában: „Mondocár: „És milyen élénk lesz már legközelebb is Madridban. Egy bikaviadalhoz mar az előkészületek megtételek a Plaza Mayoron. És egy auto-da-fé-t is ígértek nekünk! — Királynő: Igérték? És én ezt az én jámbor Mondocáromtól hallom?! — Mondocár: Hát mi van aztán ezen? Hiszen értelmek, kiket égni látunk!“ — Felolvásó elég világosan és tisztán tüntet a szép számmal jelen volt közönség elé az egyes ünnepelt szerencsejátékok eredetét, ismertető a kártyadarabok állítólagos eredeti jelentőségét, melyhez még talán az is megjegyzésre méltó, hogy a zsidó irodalomnak egyik 1322-ben szerkesztett művében már nyomra akadunk a kártya és szerencsejátékoknak nyolcz-féle olasz neveire. Németországban — Busch szerint — egy a tizenegyedik század első felében írt és 1472-ben nyomtatott könyvben fordul elő először a „kártyajáték“. (Busch Handbuch der Erfindungen 7, 243.)

A negyedik estély fölolvásásának sikere már annak homlokára volt tüve. Hiszen a természet anyaműlőhöz vezetett, oda, a hol „semmi sem ocsmány“ csak — a teremtés földi ura, az ember, ha pusztán a természetnek oda engedve magát, megtagadja aztán nem es és jóra való természetét, és Darwin Károly és Hæckel Ernő korszakot alkotó elméleteit vagy egyáltalában nem érve, vagy félreérve — önmagát Orangutánknak — és léte feladatát és hivatását — bukfenyhányásban látja. — No, de arról a legközelebbi alkalommal, mert Nyári tanár fölolvásása, melynek folytatását bizosan remélhetjük, megérdemli hogy külön cikkben foglalkozzunk vele.

Dr. Klein Mór.

Torontál megye bizottsága legtöbb adófizető tagjainak 1882. évre egybeállított névsora.

(A *-gal jelzettek államadója az 1870. évi 42. t. cz. 23. §. alapján kétszeresen számított.)

Név	frt
Csekolics Endre gróf, Zombolya	67962
Károcsányi Béga-Szt.-György	52565
Károcsányi Quido gróf, Budapest	41497
Thurn-Taxis Egon herceg, Eoskán	38144
Chambord Henrik gróf, Frónsdorf	29098
Náko János, Bánat-Komlós	25820
Révay Gyula báró, Tisza-Hegecs	21728
Battany József gróf, Pozsony	16266
Náko Kálmán gróf, N.-Szt.-Miklós	15301
Svab Lőrincz, Csóka	13668
Csávossy Ignác, Csávossy	10480
Roggendorf Robert gróf, Roggendorf	6984
Bischoff János, Török-Becse	6742
Liptay Antal báró, Lovrin	6342
Gyulay Samu gróf, Szaravalla	5929
Nikolics Feodor báró, Rudna	5883
Szécsen Antal gróf, Pozsony	5857
Jenovay Imre, Szerb-Ittebe	5666
Károcsányi Ferencz, Beodra	5304
Károcsányi László, Beodra	5304
Szapary Antal gróf, Szerb-Szent-Péter	5267

Magyar betegségek.

A tékozlás.

Tíz esztendő óta jöttünk csak rá még, hogy sokkal többet költünk, mint a mennyi pénzünk van. Nem is könnyű dolog volt észrevenni a tejjel mézzel patakzó ország szülötneinek, kik hozzá voltak szokva, hogy minden rendelkezésükre áll e földi világon, haláluk után pedig égbe viszik őket az angyalok. Külön Istenük volt, (a magyarok Istene) hát mért ne költethetnének bátran, majd visel az gondot reánk?

Nem is volt soha semmi bajunk. Ha valaki elkölte a pénzt és mindenét, nem valami nagy baj volt, maradt a többinek még. Vagy örökölt az ember vagy beházasodott valami jómódú familiába.

Mikor egy magyar államférfi kimondta, nagy pathosszal, hogy az ég boltjára kellene felírni lángoló betűkkel „takarékosság“ hadd olvassa mindennap minden ember, megmosolyogtuk. A fraziszok korában élünk és a fraziszok nemzete vagyunk. Hát azt gondoltuk, hogy ez is csak egy nagy frazisz s ha utána kiáltjuk a szokásos „eljen!“ egészen eleget tettünk honfiai kötelességünknek.

Hanem hát egy idő óta, kezd nagyon hába ütögetni az a mondat, hogy „a takarékos-ságot az égboltra kellene felírni“, és hogy azt akkor jobb lett volna nem felírni... (mert fájdalom sokan nem tudnak olvasni azok közül a kik költeni jól tudnak) hanem figyelmesebben meghallgatni. —

Összes miseriánk abból származnak, hogy a jövedelmünknel többet költünk. Már az is baj lenne, ha annyit költenénk mint a mennyi a jövedelmünk, (az angol ember lelkiismereti furdalásokat érez ha évenként nem tehet valamit félre) de hát mikor még többet költünk!

Szóljuk a kormányt, a mostoha időket, panaszkodunk kis jövedelmünk miatt, de azért adjuk az urat. Tudósaink könyveket írnak, államférfiaink beszédeket tartanak annak ki-

derítése czéljából, hogy miért szegényedik a magyar közép osztály? S a míg a könyveket írják és a beszédeket deklamálják, ők maguk is egyre szegényednek, mert nem takarékoskodnak.

Egyik ezt az okot súli ki, másik is fohoz argumentumokat, és azt mind igen érdekes lehet elolvasni, de azért mind nem igaz az, összes züllátságunk oka az, hogy nem vagyunk takarékosak. Vagy ez van benne ezekben a könyvekben és beszédekben s akkor elég lett volna egyetlen szó, vagy nincs ez benne, és akkor egészen fölséges okoskodások.

De hát fatalisták voltak örökké, nem tudtuk elhinni s még ma sem tudjuk, hogy minden ember a saját szerencséjének a kiváncsa, azt tartjuk, hogy a kit az Isten egy garasra teremtett, csinálhat az, a mit akar, soha sem lehet két garasra, ha pedig a jó szerencse kegyeli, még a lyukas hidon is pénz találat.

Ázsiai természetünk jellemző vonása ez, s még ki nem veri belőlünk a nyomor, a végszükség, addig a feje tetejére állhat a kormány és törvényhozás egyaránt. A tékozlás ellen nincs arkanum.

Lehetetlen, hogy itt eszembe ne jusson a török dal:

„Jó dolga van annak, kinek semmije sincs. Nyugodtan fekszik, nyugodtan kel.“

Nincs rá semmi gondja, mit hova dugott el.“ Akár csak illúzió lenne ez a nóta. A felfogás édes magunkra vall.

De az ilyesmik jó volt régentén, a XIX-ik század keretébe már be nem illik. Ma már ki lehet mondani, hogy elpusztul az a nemzet, a melyik nem takarékos.

De ezt a nemzeti takarékos-ságot nem úgy értjük, hogy egyedül csak Szapary minis-ter legyen takarékos s krajczáros szivart szijon, mint hajdan Duschek, hanem legyen takarékos minden egyes állampolgár, mert ezen nyugszik a családok jóléte s a családokon nyugszik az állam.

Ha csak egy kis statisztikai bepillantást teszünk ide velem, meggyőződünk róla, hogy sehol sincsenek olyan laza, szomorú viszonyban a családok mint Magyarországon.

A családi életet itt senki sem veszi komolyan. Az emberek élnek mátl holnapig, s az a ledér felfogás jut érvényre, hogy „a ki utánam jön csukja be az ajtó.“

Itt az humoros józú mondas, ha valaki felemlíti, hogy ő neki ugyan nem fog kelleni testamentumot csinálni, mert csak az adósságot örökli a családja. Más államokban megvetik az oly embert, a ki úgy áll, itt jovialis becsületes embernek tartják.

Sajátszerű felfogás ez, mely a pénzszerezés és vagyongyűjtést ellenszenvesnek tűnteti ki, s mintegy hizeleg a tékozlásnak, mert a ki többet költ, mint a mennyit keres, az nálunk nem „haszontalan fogyasztó“ (pedig ez volna az igazi neve), hanem gavallér.

Angliában, a hol pedig gazdagabbak az emberek, majdnem a fele (42 percent) biztosítja családja javára az életét; nálunk alig 4-5 percent, s ezek is többnyire nem magyar születésűek, mert ezek soha sem akarnak megkomolyodni, még mindig bennök van a nomád vér, a jövővel nem törődnek s a polgárosult intézményekből a magok hasznát kihuzni nem bírnak elég fogékonysággal. — Nem hiába hangsúlyozta egy híres közgazdász, hogy „az életbiztosítás a nemzetgazdaság egyik föltényezője“, mert valóban a legnagyobb jólétnak örvendő országokban, jelesen Angol- és Franciaországban, van ez leginkább elterjedve.

A luxus, a rangvágy és a könnyelműség e betegségeknek, a melyet festek, a legfőbb tünetjei. E három dolog körül forog mind az, a mit majd ezen név alatt panaszolunk, hogy az „átkos közönség“, majd hogy „nehéz időkkel élünk.“

Nálunk a kétszáz holdas ember ugy él, mint a négyszáz holdas, a négyszáz holdas pedig mint a mágnás, mindenik többet mutat, mint a mennyi, de azért szomorú is az ilyen

táncznak a muzsikája: a dob, mely az udvaron előbb-utóbb megperdul.

Ez alul nem ment senki sem, mert ez már megrögzött nemzeti betegség.

Egy szer Deák Ferenczcel történt. A tollkészt Zalaegezszen felede a vendéglő asztalán, a hol ebédelt.

A mint észrevette a hiányt, rögtön sürgönyözött egyik ismerősének, hogy menjen el a vendéglőbe, s ha meg van ott még bicskja, kérje el és küldje le azonnal Pestre. Az ismerős épen nem volt odahaza, tehát nem tehetett semmi intézkedést. A türelmetlen Deák ennél fogva még egyszer sürgönyözött, de most már a vendéglőnek.

Az aztán visszafelelt azonnal, hogy a színt sem látták a bicskának.

Épen egyszerre nyitott be Somsich a sürgönyvel. Deák panaszkodva említé, hogy a bicskája most már oda.

— Talán valami emlék volt?

— Nem! azt egy forintért vettem a váci utcán.

— Hát a sürgönyzés mibe került?

— Egy forint hatvanba.

— És most még sincs meg a bicska.

Nem tudtál inkább egy újat venni!?

— Tudtam volna biz az ... mondja az öreg úr elgondolkodva, ha magyar ember nem volnék. De így eszembe se jutott.

Pars pro toto. Ez s kis epizod magán hordja mindnyájunk karakterét. Se gazdálkodni nem tudunk, de meg a beosztásunk sem értünk. Gondolkozás, számítás nélkül vezetünk az életben, magunkkal és családjainkkal nem törődve, hanem mindig sáhajtozva várva a jobb időket — de valjon honnan, miféle alapon?

Élünk mátl holnapig.

Ezért függ fölöttünk az a nagy sötét kérdés, ha valjon élünk-e holnap?

Mikszáth Kálmán.

...sírva
nem
ónok,
oknak
hog
ötle
lene
czos
és a
llón
ver
nem
ncz
Bé
óket,
actus
sőbb
Igy
on
leg
mar
ayo
unk!
z én
de
tne
elég
nmai
eve
é a
égét,
lén
ben
nk a
fele
szel
rdul
ouch
kere
n a
hol
ntés
nek
n es
win
el
agy
cz
bbi
és,
gunk
ör.
eg-
2.
cz.
frt
982
265
497
144
098
820
728
266
301
568
480
984
742
342
929
883
857
566
804
267
on
ez
A
lő
r-
el
e.
at
on
t,
a
y
zi

Dániel János, Ellemér	4965
Damaszkin János, Hajdusica	4835
Döry Ödön báró, Nagy-Gáj	4463
Urban Andor, Török-Becse	3939
Damaszkin Iván, Német	3862
Grienberger Ede, Pozsony	3566
Budisin Gavra, Nagy-Kikinda	3559
Schulpe Emil, Török-Kanizza	3470
Ceillag Sándor, H-Klári	3248
Feilitz Tivadar báró, Török-Kanizza	3192
Wolffinger Sámuel, Iránda	3178
Kupuszorovits Miklós, Nagy-Becskerek	3105
Eder Lajos báró, Török-Kanizza	3082
Kuffler Lipót, Magyar-Padé	2915
Bajath Gusztáv, Pécsak	2864
Heckler Antal, Horvát-Kécsa	2687
Reiner Dávid, Magyar-Padé	2655
Stern Bernát, Iránda	2614
Hertelendy Gyula, Bocasár	2595
Weisz Sándor, Ernesztháza	2360
Bobor Gyula, Ellemér	2240
Szab Károly, Csoka	2239
Taffler E. Kálmán, Bocasár	2191
Dániel Pál id., Pusztá Ó-Lécz	2148
Lucics Miklós, Nagy-Becskerek	2002
Lipthay Béla, Budapest	1988
Stoits Sándor, mérnök, Nagy-Becskerek	1976
Trifunatz Sándor, Barachhaza	1924
Kiszlinger József, Nagy-Kikinda	1841
Steiner Mihály, Nagy-Becskerek	1838
Csávossy Gyula, Boda	1831
Rónay Lajos, Kis-Zombor	1767
Bayer Gyula, Bocasár	1756
Rónay Mór, Kis-Zombor	1743
Rohonczy Gedeon, Török-Becse	1709
Popovits Pécsi Sándor, Nagy-Becskerek	1686
Delimánich Imre, Horvát-Kécsa	1685
Tallian Emil, Török-Kanizza	1616
Tallian Jenő, Török-Kanizza	1616
Gartlgruber Mihály, keresk. kam. tag, N.-Kikinda	1549
Büchelbauer József, Nagy-Kikinda	1558
Falcione András, Szanád	1514
Damaszkin Arszén, Hajdusica	1507
Papp Simon, Ellemér	1490
Cretier Adolf, gyógyszerész, Zsombolya	1477
Kuhner Dávid, Budapest	1477
Jocics Mikos, ügyvéd, Nagy-Kikinda	1470
Reiner Lajos, Magyar-Padé	1403
Györgyevits Mikos, Nagy-Becskerek	1403
Rónay István, Kis-Zombor	1399
Rónay János, Kis-Zombor	1399
Rónay Ernő, Kis-Zombor	1399
Rónay Lajos, Kis-Zombor	1399
Adamovics Nika, Nagy-Kikinda	1383
Izsekutz Zsigmond, Magyar-Padé	1340
Bezhuk Lajos, Pusztá-Bazito	1328
Trifunatz Mita, Mellenze	1328
Pullay Román, Frányova	1326
Bogdan Vince, ügyvéd, Nagy-Szent-Miklós	1327
Perisics Pál, ügyvéd, Bocasár	1304
Hirschler Fülöp, Budapest	1296
Schnur Lipót, Zsombolya	1280
Kasztory János, Nagy-Kikinda	1274
Dr. Erling Miklós, ügyvéd, Marienfeld	1274
Duffand Károly, Zsombolya	1232
Krausz Miksa, Nagy-Kikinda	1193
Zsupanszky Pál, Nagy-Kikinda	1196
Róza Ferencz, Nagy-Becskerek	1191
Id. Joanovits István, Nagy-Kikinda	1179
Róser Adam, Gyertyános	1172
Eckstein Samu, Nagy-Becskerek	1171
Ifj. Joanovics István, ügyvéd, Nagy-Kikinda	1143
Aldassy Ignác, Szanád	1137
Vattay Miklós, Nagy-Becskerek	1117
Joanovics György, Nagy-Kikinda	1110
Várnay Imre, ügyvéd, Zsombolya	1110
Basch Fülöp, Horvát-Neuzina	1100
Csacskovits Milivoj, Horvát-Neuzina	1093
Szedojev Koszta, Nagy-Kikinda	1088
Petrovits Emil, Nagy-Becskerek	1086
Szűcs Ede, Upecs	1074
Bibits Pája, Mellenze	1056
Vioral József, Lovrin	1051
Kuszevich Ivo, báró, Varasdin	1044
Prekajsky Jenő, ügyvéd, Nagy-Kikinda	1039
Nuricsanyi János, Magyar-Padé	1038
Draxler Lipót, Nagy-Kikinda	1035
Tarnocz Gusztáv, Török-Becse	1031
Mihalovich Miksa, Nagy-Becskerek	1022
Glavas Nova, Frányova	1015
Baner Pál, Nagy-Becskerek	993
Kerek Antal, Valkány	973
Waldner János, Horvát-Csenej	943
Dr. Demkó Pál, ügyvéd, Nagy-Becskerek	940
Boberity Jozsa, Frányova	920
Fuchs András, ev. lelkész, Nagy-Kikinda	891
Nedelykov Maxa, Szöreg	884
Szimity Arszá, Nagy-Kikinda	881
Kohner Henrik, P.-Kocsorhát	878
Probst István ifj., Szécsány	877
Bayer Alajos, ügyvéd, Nagy-Kikinda	863
Sorgó Antal, Mokrin	860
Lakovits Sándor, Nagy-Kikinda	859
Vogel István, ügyvéd, Gyermath	854
Gyertyánffy János, Gyér	851
Sztojkovits György, Nagy-Becskerek	849
Gyertyánffy László, Gyér	839
Dániel Ernő, Ellemér	836
Forster József, Szanád	828
Veketzki Jakab, Jarkovátz	827
Kukovits Imre, Gaád	823
Szavics István, ügyvéd, Nagy-Becskerek	820
Wagner Mátyás, Zichyfalva	805
Tenner Ignác, Billét	804
Probst István id., Szécsány	804
Veszelinov Misa, Nagy-Kikinda	796
Krausz Henrik,	788
Trifunatz Mladen, ügyvéd, Nagy-Kikinda	779
Matyascics Ferencz, ügyvéd, Szaravolla	778
Kohn J. L., Nagy-Becskerek	778
Diel Lajos, Zsombolya	776
Popov Naum, Mokrin	775
Cherier Jakab, Nagy-Szt.-Miklós	771
Veszelinov Steva, Nagy-Kikinda	765
Manzin Lajos, Zsombolya	758
Wosching György, Zichyfalva	737
Schetyerov Moca, Szerb-Keresztur	736
Marinkovics Jozsa, Nagy-Kikinda	735
Mayer Fülöp, Sándorhaza	734
Pilkovics Pál, Nagy-Becskerek	733
Csillényi János, Cseba	732
Löwy Sándor, Mokrin	724
Thierjung Péter, ügyvéd, Gyertyános	716
Stepanov Zaira, Mokrin	715
Markovits Koszta, Nagy-Kikinda	715
Deutsch Ignác, Nagy-Becskerek	714
Miskovits Jozsa, Szerb-Szt.-Márton	709
Pejacesovich Márk gróf, Budapest	705
Uzbasich Frigyes, H.-Kécsa	702
Schiffmann Kristóf, Banát-Komlós	697
Billot Endox báró, Toba	688
Novakov Nova, Mokrin	684
Glavas Vita, Frányova	681
Markov Arszá, Mellenze	680
Wertheim Jakab, orvos, Beodra	672
Malogeszky Acza, Nagy-Kikinda	669
Jankahidatz Markó, Nagy-Becskerek	657
Uditzky János, gör. kel. lelkész, Nagy-Kikinda	656
Csányi Mihály, Török-Becse	649
Sinkay János, ügyvéd, Nagy-Becskerek	646
Cselkó Antal, Bassahid	644
Strocz Ernő, orvos, Zsombolya	642
Alexics Száva, Neudorf	641
Stagelschmidt Pál, Nagy-Becskerek	640
Schreyer Viktor, ügyvéd, Nagy-Szt.-Miklós	639
Joanovics Koszta, Nagy-Kikinda	639
Kiry Jakab, Nagy-Szt.-Miklós	638
Malaity János, Török-Becse	637
Mihalovits Milán, Jarkovátz	636

frt
Zsembery Antal, Nagy-Becskerek
Dr. Toponarszky Milivoj, ügyvéd, Nagy-Kikinda
Mirkov Jozsa, Nagy-Kikinda
Billot Henrik báró, Toba
Mayer Mátyás, Heufeld
Berg Konrád, H.-Neuzina
Billot Károly báró, Toba
Hradek Venczel, Antalfalva
Trencsényi Illés, lelkész, Bega-Szt.-György
Simits Sándor, Szerb-Ellemér
Novakov Szima, Mokrin
Bibits Döme, Mellenze
Radin Steva, Oroszlámos
Szuvajdzsin Gyuragy, Mokrin
Horvath Károly, Heufeld
(Vége következik.)

HIRHARANG.

*** Karátsonyi Ferencz temetése.** kít a kérelhelten halál oly váratlanul ragadt ki szerető családja, barátai és tisztelői köréből f. hó 2-ikán délután nagyszámú közönség mely részvétele mellett véghez Pozsonyban. Számos bibolya, kamelia, cyprus és borostyán koszoru, köztük a Torontálmege törvényhatósága által küldött is, fődte a koporsót, melyet a mélyen suttolt család tagjain kívül a pozsonyi arisztokratia teljes számban és sokan a közönség köréből követtek. Ezeket kívül ott voltak gr. Karátsonyi Aladár, Tallian Béla, alispán, Dániel Pál, Rónay János országgyűlési képviselő stb. Az elköltözöttnek földi maradványai Kislafud utcai lakásán Wessely r. k. plébános által fenyves segédlet mellett szenteltettek be. Erre a koporsó a pozsonyi első temetkezési egylet hatlovas díszkocsijára tetetett, melynek mindkét oldalán hat-hat szövetkeket és a Karátsonyi család címerét vivő férfi haladt. A kecskekapu melletti tölgyben a családi sírbolt előtt az evang. lelkész megható gyász- és emlékbeszédet mondott, melyben az elhunyt érdemeiről azon szeretet- és tiszteléről, mely őt környezte, nemese jótékonyaságáról és a közügyek terén kifejtett önfelelő tevékenységéről meleg szavakkal emlékezett meg. A koporsó a közönség könnyei s az elárvult család tagjainak hangos zokogása között tetetett a sírboltba örök nyugalomra. A család által kiadott gyászjelentés így szól:

„Beodrai Karátsonyi Ferencz, szül. ivándai Karácson Irma, saját és kiskorú gyermekei Erzsé, Andor és Tibor nevében, ugy beodrai Karátsonyi László és báró Duka Emilné, szül. beodrai Karátsonyi Katalin s a többi rokonok fájdalmas szívvvel jelentik feledhetlen férje, szeretett édes atyjuk, illetve testvérük beodrai Karátsonyi Ferencz-nek élete 45. évében Pozsonyban folyó 1881. évi november hó 30-án, délután 3 órakor, szív-szélhűdésben történt gyászos elhunytát. — Az üdvözültnek hült tetemei folyó évi december 2-án, délután 4 órakor, fognak a Kislafud utcai 14. számú házban r.-kath. szertartás szerint beszenteltetni és a kecskekapu melletti temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra tetetni. — Az engesztelő szent miséidőszakok Pozsonyban folyó évi december 5-én, délelőtt 10 órakor, a szt. Ferencz-iek templomában, a beodrai Kegyeri templomban pedig december 12-én, d. e. 10 órakor, fognak az Úrnak bemutatni. — Kelt Pozsonyban, 1881. évi december 1-én. — Áldás és béke hamvaira!”

*** Halálozás.** Özv. br. Piret-Bibain, szül. gróf Csekonics Erzsébet 6 nagyméltós. f. hó 4-én végelgyengülés folytán éltének 87. évében Ellemér elhunyt. Temetése f. hó 6-án saját végrendeleti kívánságához képest este 6 órakor ment. Ellemérrel falkya kíséret mellett vágta. Az ismerősei körében közszerelethez és tisztelgetéshez örvendett, a köznép részéről jótéteményeit kegyelet, és ragaszkodással szeretettel őrni hült tetemeit a gyászoló rokonokon kívül még számos ismerős kísérelte örök nyugalomra. Képvisele volt az utolsó tisztességnél, Torontálmege, a helyben államoszó cs. kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, a megye területén elhelyezett huszárság stb. A boldogult Ellemér község és vidékének jótévő őrangyalát helyezték örök nyugalomra. Béke hamvaira!

*** Inség.** Több szolgabírói járásból érkezett jelentések szerint az inség naponta nagyobb mérvet ölt úgy hogy éhhalálsejtektől tarthatni. Megyénk főispánja ezen szomorú kilátásokat táviratilag jelentette fel a kormányknak, kérvén a megyét a kilátásba helyezett inségi segélypénzsel ellátni, továbbá a felső torontáli és temesberegölgyi vizszabályozó társulatok által kért előlegeket inségi munkákra engedélyezni, végre pedig a kikinda-becskereki vasút engedményesait a munkálatoknak azonnali megkezdésére utasítani, úgy hogy megyénk inséges lakosainak e től folyamán kenyérkeresetre elegendő alkalom nyujtassék, a mi minden esetre célszerűbb intézkedés volna, mint a kormány költségén felállítandó népkonyhák által egész télen át élelmezni több ezer munkáépes megyei lakost, mely célra a n. m. belügyminisztérium 2000 frt államségélyt már is folyóvá tett.

*** A városi képviselő testület tagjainak választása** f. hó 4-én a legszebb rendben ment végbe. Megválasztattak: Az I-ső kerületben (német város) Steyer Mihály ifj., Stagelschmidt József ifj., Weiterschan Fülöp, Plechl Antal, Fritz János és Kolleth Mátyás, rendes tagok; — Graszl Antal, Eutlinger Péter és Annau Ferencz pöttagok. — A II. kerületben (német város) Steckhardt Ferencz, Schaffer Antal, Andel Venczel, Sebastian János, Annau József (földész) és Schmidt Antal rendes-, és Grób János, Schubert András és

frt
Brecska Márton pöttagok. — A III. kerületben (belváros) Dr. Klein Mór, Kellner Ede, Dr. Mangold Samu, Steinitzer Géza, Wesp György, Kutlerer David és Dr. Guttmann Jakab rendes-, es Dr. Haidegger Lajos, Zimmerer Antal, Lipthay István és Eberhard Janos pöttagok. — A IV. kerületben (Gradnuteza) Kovách Péter, Popovits Ljubomir, Dr. Nyáry Ferencz, Tabakov Jozsa és Krunits Vasza rendes-, és Czvetkov Jesta és Gyurász István pöttagok. — Az V. kerületben (Csontika) Zachariás József, Kulifay Lajos, Tyurcsin Szima, Brunet József, Graor Laza és Hertelendy József rendes-, és Quiriny Gusztáv, Grün Koszta és Kolpaszki Pál pöttagok. — A VI. kerületben Bogojevits Paja, Popovits Jozsa Lolity, Vekeczky Jása, Risztits Jovan és Ragyin Alexa rendes-, és Nikolits Paja és Ergyan Gyoka pöttagok. — A VII. kerületben Krsztits Atza, Hanisch Vilmos, Dr. Binder Lipót, Nikolits Paja és Panits Ljubomir rendes-, és Schnitzler Lipót és Trilitsch Agoston pöttagok. — A VIII. kerületben Dujkovits János, Risztits Szima, Stojancev Toma, Popovits Sándor (szabó), Matheits Tósa és Nedelykovits Milan rendes-, és Zsivanovits Mita, Gardinovacs Jozman és Mijatov David pöttagok. — A IX. kerületben Kuss Gyula, Andrassy Mihály és Delfel Károly rendes-, és Mesznik Lipót és Wierik János pöttagok.

*** Köszönet nyilvánítás.** A főgymnasiumi templom oltárainak díszítésére Bielek Vilma urhölgy kegyes gyűjtése folytán 12 frt 65 krnyi összeg gyűlt be. Ehez járultak: Bielek Vilmos 2 frt, Krsztits János, Kuss Gyula, Tichy Róbertné, Dienstl Agnes, Kühnel Helén, Mihalovits Sarolta, Jarmatzky Mathild, Feigl Adel, Stassik Ferencz, Steinitzer Géza egy egy forinttal, Prevendar Vilma 40 kr. és N. N. 25 krrel. Fogadják a kegyelotes czélokért lelkesedő buzgó gyűjtőnő épen úgy mint a nagylelkű adományozók alulirt hálás köszönetét. N.-Becskerek, 1881. decz. 7-én. Arányi Béla, főgymm. igazgató.

*** A szt. István szoborra** a főgymnasiumi tanári kara és a főgymnasiumi ifjuság köz megindított gyűjtés az 50 frtot meghaladja.

*** A torontálmegei házi ipart terjesztő egyesület** szervező bizottságának elnöke, Hertelendy József főispán úr ő méltósága által az aláírasi ivenk már szétküldettek. Ismételve felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét ezen egyletre, mely megyénk lakosága keresetkészségének fokozását tűzven ki céljául, gazdasági viszonyaink felvirágzásának és így az utóbbi időben sajnosan tapasztalt kivándorlási mozgalmak megakadályozásának jelentékeny tényezője leend. A megyénk lakosságánál mindenkor tapasztalt közszellem és nemes áldozatkészség, remélni enged, hogy ezen egylet az arra hivatottak tömeges pártolása által rövid idő alatt virágzásnak indul.

*** Dalestély.** A helybeli dalárda folyó hó 9-én, szombaton a casinó helyiségeiben dalestélyt rendez. A műsor a következő: 1) Dürner: Ima a viharban; 2) Schubert: Trinklied, Solo Baaden K. úr (uj); 3) Beethoven: Hymnus az éjhez; 4) Mendelssohn: Wasserfahrt (uj); 5) Ernst: Elegie; hegedu solo előadja Kürschner úr; 6) Engelsberg: Ballsceenen-Walzer; 7) Schubert: Mi szép az éj (uj); 8) Bortal (uj).

*** Jegyzői szigorlat.** Torontálmege törvényhatóságánál folyó hó 12-én községi jegyzői szigorlat tartatik.

*** Az „Erzsébet” csavargóz.** mely városunk és Temesvár között közlekedik, a hideg időjárás következtében beállott jégzajlástra tekintettel a járatokat f. hó 2-dikán beszüntette.

*** A lovrini választó kerület** Zsiros Lajos lemondása folytán megüresedvén, Torontálmege központi választmánya az új képviselő választás határidejéül f. hó 22-ik napját tűzte ki. A kerület jelöltje Nikolits Sándor közéletünk érdemeiben gazdag férfa, a ki minden valószínűség szerint egyhangul fog megválasztatni.

*** A cukor-, kávé- és sörfogyasztási adót** megyénk alispánja Bánat-Komlósan 507 frtól 300 frtra; Lovrinban 655 frtól 364 frtra. Sándorházán 260 frtól 148 frtra; Egresen 103 frtól 60 frtra; Szaravollán 227 frtól 127 frtra; Szerb- és Magyar-Páden 205 frtól 120 frtra; Albrechtsfloron 65 frtól 47 frtra; Ivándán 27 frtól 17 frtra; Mellenzén 531 frtól 380 frtra; Uj-Pécsett 394 frtól 260 frtra; Szerb- és H.-Csenejen 267 frtól 203 frtra; Ernesztházán 113 frtól 81 frtra; Szerb-Itteben 378 frtól 267 frtra; Nagy-Kikindán 4875 frtól 3400 frtra; Szerb- és Német-Czernyan 254 frtól 186 frtra; Csözszteleken 67 frtól 43 frtra; Marienfelden 418 frtól 292 frtra; Rom.- és Ném.-Ecskán 506 frtól 340 frtra; Franczfelden 257 frtól 170 frtra; Borcsán 42 frtól 36 frtra; Szerb- és Ném.-Módoson 564 frtól 445 frtra; Perjámoson 852 frtól 600 frtra; Szerb-Szent-Péteren 167 frtól 88 frtra; Kúbekházán 68 frtól 36 frtra; Orlováton 87 frtól 68 frtra; Kis-Zomboron 137 frtól 97 frtra; Ó-Szent-Ivánon 18 frtól 7 frtra; Keglevichházán 24 frtól 12 frtra; Pusztla Kereszturon 10 frtól 6 frtra; Tamásfalva és Hetény községekben végre 41 frtól 26 frtra szállította le.

*** Uj lap.** Nagy-Kikindán Erdőy Dániel, lapunk jeles tollu munkatársa és Kodó István szerkesztése alatt jövő év kezdetétől „Nagy-Kikindai közlöny” címmel egy magyar lap fog megindulni társadalmi, közgazdasági és helyi érdekű tartalommal.

*** Sajtóper.** A „Krássó-Szörényi Lapok” szerkesztősége a Lugoson megjelenő „Südungarischer Bote” szerkesztősége ellen egy sajtóper indított. Az inkriminált cikk a „Krássó-Szörényi Lapok” olvasói mélyen sértő több kitétel mellett a következőket is tartalmazza: „Weil sich hier Niemand darum kümmert, was er schreibt, und weil was er schreibt von Niemanden gelesen wird, als höchstens von einer Gilde besoldeter Taugelnichtse.” A „S. U. B.” azon nézetben van, hogy ő ezen cikkével nem sértett, mire a „K.-Sz. L.” helyesen jegyzi meg, hogy e felett ítéletet mondani a sajtóbíróság van hivatva.

*** Pótvásár.** A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter úr Szécsány községi kérelmére megengedte, hogy ott a f. évi október hó 16-ára esett, de a kedvezőtlen időjárás miatt meg nem tarthatott országos vásár helyett, f. évi december hó 12-én pótvásár tartassék.

*** Jóváhagyott alapszabályok.** A Tomasevatz-Bótos-Orlovati egyesult szerb ipartársulat alapszabályai a földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztérium által jóváhagyó záradékkal ellátattak.

*** A csendőrök Délmagyarországban.** Temes, Torontál, Krássó-Szörény, Bács-Bodrog, Csanád és Csongrád megyékben a csendőrség működését 1882. évi január hó 1-én tényleg megfogja kezdeni. Ezen jelzett megyét képezik a II. kerületi csendőrpáncsnokságot három szárnyparancsnoksággal. — Ezek székhelyei következők: Szeged, Nagy-Kikinda, Lugos. A n.-kikindai szárnyparancsnokság már bevontult és hozzáfogott a szervezési munkálatokhoz. A nagy-kikindai szárnyparancsnok Reuzer Nándor százados, a nagy-becskereki szakaszparancsnok pedig Söcs Mihály hadnagy. Városunkban jelenleg mintegy 60 csendőr időzik, kik új, Kropacsek-féle 8 lövetű fegyverekkel fognak elláttatni s aztán rendeltetési helyőkre, az őrsállomásokra vonulnak. A csendőrök derék magatartások és intelligens külsejük által városunkban a legkedvezőbb benyomást tették, s közbiztonsági állapotaink jövője iránt a legszébb reményeket keltezték. A II. kerület következőleg van beosztva. Székhely: Szeged. Kerületi parancsnok, a csendőrség körül nagy érdemeket szerzett, szigorú természetű Török ezredes. A szegedi szárny alá tartoznak a szegedi s zombori szakaszok; a nagy-kikindai szárny alá a temesvári s n.-becskereki szakasz; a lugosi szárny alá a lugosi s orsovai szakasz. Lovas csendőr csakis Torontálban 30 s Bács-Bodrogban 35 van — összesen lesz Torontálban 145, Temesben 161, Krássó-Szörényben 229, Bács-Bodrogban 174. Az őrsök következőleg vannak felosztva: a temesvári szakaszban: Temesvár 10, Beregszó, Vinga, Új-Arad, Nagy-Szent-Péter, Lippa, Alios, Rékás, Bresztovacz, Buziás, Csákova, Moritzfeld, Gyurgyevó, Karlsdorf, Jaszenova, Ó-Palanka, Kubin és Bavanyiste 6—6; Bruckenau, Kiszeto, Ujlak, Rittberg, Delta, Nagy-Zsám, Varadia 5—5; végre Versetz s Fehértplom 7—7 nem lovasított csendőrrel. A nagy-becskereki szakaszban: N.-Becskerek 5 lovas, 5 nem lov.; Uzdin 6, Perlasz, Oppova 5—5; Pancsova 7, Borcsa, Homolitz 5—5; Alibunar 6, Dobricza, Kanak, Bánlak, Ó-Telek, Cseney, B.-Szt-György 5—5; Nagy-Szt-Miklós 6, Kis-Zombor 2. Tör.-Kanizza 6, Valkány, Bán-Komlós, M.-Czernya, Beodra, Mellenze 5—5 nem lov.; M.-Pádé, Módos, Párdány, Perjámos, N.-Kikinda, Zsomboly, Török-Becse 5—5 lov. csendőrrel. A lugosi szakaszban: Lugos 10, Furluk, Zsidovin, Kakova, Jám, Steyerlak, Coronini, Zabalca, Pojen, Lunkány, Szlatina, Kornyaréva, Mehúdia, Herculesfürdő, Toplec 5—5; Bogsán, Resiczabánya, Krassova, Oravicabánya, Szászabánya, Belobreszka, Pozsezsena, Uj-Moldova, Berkes, Facset, Nándorhegy, Terregova 6—6; Bazias, Balincz, Szakul 7—7; Karánsebes 8 nem lov. csendőrrel. Az orsovai szakaszban: Ó-Orsova 10, Tiszovitz, Szvinitza, Gornya-Lyubkova, Mocserits 5—5; Berzszka s Bozovits 6—6 nem lovasított csendőrrel.

*** Gyoroki Edelspacher Imre,** Aradmege törvényhatóságának bizottsági tagja f. évi november hó 28-án élte 74-ik évében, végelgyengülés következtében Aradon elhunyt. A boldogult Thurn-Taxis Viktorin hercegné édes atyját vesztette el. — Béke lebegjen felette!

*** Az arad-csanádi vasút** közgazgatási bejárása a közlekedési miniszter rendelete folytán f. hó 12-én veszi kezdetét Gyöngyösi János, miniszteri osztálytanácsos elnökelete alatt. A bejárásban a vasút engedélyesein kívül részt vesznek Arad és Szeged kir. városok, Arad, Csanád és Torontál megyék közönségének és közgazgatási bizottságának, továbbá a szegedi kir. bizottságának, a vasuti főfelügyelőségnek, végül a közös hadügyminisztériumnak képviselői. A bizottság elnöke felhatalmazást nyert a minisztérió az építési engedély megadására is.

Szerkesztői nyiltposta.

Sch. L. Bega-Szt.-György. Köszönettel vettük, de későn érkezvén, csak jövőre közölhetjük.

